

В. „Народно Съзнание“ из-
лиза един път въ неделята—
въ четвъртъкъ.

Цѣната му е:
За година лева 6.
„ 6 мѣсеца 3.
„ 3 „ 2.

Единъ брой 15 стотинки.

НАРОДНО

СЪЗНАНИЕ

ПОЛИТИЧЕСКО-КНИЖОВЕНЪ ВѢСТНИКЪ.

ГОД. I

ШУМЕНЪ, 14 ЯНУАРИЙ 1888 Г.

БРОЙ 26 и 27.

Прѣдъ видъ на изборитѣ
за градеко-общинский съвѣтъ
въ града ни на 10-й того, 26-й
брой на вѣстника ни не можа
да излѣзе въ минжлий петѣкъ.

ИЗБОРИТѢ

за членове въ Шумненския град-
ско-общинский съвѣтъ.

На 8-й Януарий населението въ гра-
дѣтъ Шуменъ останѣ замаено, като чу
извѣстието отъ градския протогертъ, че
на 10-ий сжщия мѣсець, т. е. минж-
лата недѣля, ще се извършѣтъ нови из-
бори за членове въ градския съвѣтъ.
Всѣки се питае: каква е тая работа,
какви сж тия избори, имаме ли ний за-
кони или послѣднитѣ нищо не значѣтъ
прѣдъ желанието да се угоди на лица-
та, които иматъ участieto да се радватъ
на благерасположението на властующи-
титѣ днесъ у насъ. Да, всѣки се пи-
тае, гдѣ е у насъ законътъ и зацо
тѣй жестоко се опенравдава едно насе-
ление за угодата на нѣколкома власто-
любци, които искатъ снломъ да се на-
трапятъ на вратѣтъ на гражданитѣ.

На 4 Октомври минжлата година се
извършихъ изборитѣ за Шумненския град-
ско-общинский съвѣтъ и до 8-й Януа-
рий н. г. никой не знаееше да ли тия
избори сж касирани или не. Никой не
знаееше, казваме, зацото властѣта не бѣ-
ше съобщила нищо на населението. Из-
вѣднѣжъ извѣстието, че ще се произ-

ведѣтъ нови избори, дойде да потвър-
ди слуховѣтъ, които се прѣскаха изъ
градѣтъ, че изборитѣ сж касирани, и
за което искаме да пишемъ въ вѣстни-
ка си, а Окр. Управителъ не ни позво-
ли. И тѣй на 8-й т. м. се съобща на
населението, че на 10-й с. м. ще се из-
вършѣтъ повторно избори и че въ два
дни населението трѣбва да се приготви
набързо и да обемди за лицата, които
то ще избере и на които ще повѣри
въ ржцѣ сждбата на градѣтъ. Дѣйстви-
телно, много по-рано е било извѣстено,
че на 10-й ще се извършѣтъ избори-
тѣ, но не на населението, а на нѣкол-
комато личности, които заобикалятъ
Шумненския Окржженъ Управителъ, П.
Маполова. Тѣ сж се готвили, пишали
сж бюлетинитѣ си и сж кроили плано-
ве, какъ да можѣтъ да намѣрятъ граж-
данитѣ на тѣсно, та да прокаратъ сво-
итѣ кандидати.

Нѣколко дни прѣди да се получи из-
вѣстието за изборитѣ, ний почуввахме,
да не кажемъ знаехме, нѣщо за нѣкак-
во споразумѣние, което Маджаровци—
Ранчевци сж водили съ водителитѣ отъ
тѣй нарѣченный еснафский клубъ. Ний
се сѣскахме каква е работата, ний ра-
зумѣвахме, че нѣколкомата отритихти
отъ цѣлъ градъ властолюбци, като се
виждатъ не въ състояние даже съ по-
мощѣта на властѣта да спечелѣтъ избо-
ритѣ, сж поискали помощѣта на хора-
та, които тѣ сж най-много гонили, най-
много позорили, които тѣ не сж ос-
тавили случай да черпятъ заслужено
или незаслужено. За награда, че ще

имъ помогнѣтъ въ изборитѣ, тѣ сж имъ
обѣщавали разни служби, просили сж
извинение за всичко зло, което имъ сж
причинили до сега и пр. Насъ не ни
стрѣскаше ни най-малко това, ний не
искаме да знаеме за тия прѣговори,
като бѣхме напълно увѣрени, че уси-
лията имъ ще бждѣтъ напраздно, зацо-
то съ хора, каквито сж тия отъ ла-
герѣтъ на Маджаровци—Ранчевци, не
ще поискатъ многома отъ еснафския
клубъ да влѣзѣтъ въ споразумѣние, не
ще поискатъ да се зачернятъ като да-
джѣ ржка на тия, които сж ненавиде-
ни за тѣхнитѣ дѣла отъ всички граж-
дани. Ще се съединятъ съ тѣхъ да ра-
ботятъ тия, които или сж гладни за ко-
калъ, или които по минжлото си не па-
датъ по-доло отъ тѣхъ. Тѣй и станѣ.
Съ Маджаровци—Ранчевци се съдру-
жихъ само нѣколкома, Х. Василь Вър-
бевъ, Тодоръ Яневъ и др. Ний ги
поздравляваме съ добри другари.

Не ще говоримъ за разнитѣ комедии,
които се разигравахъ въ надвечернето
на изборитѣ отъ страна на Маджаров-
ци—Ранчевци по причина на проглу-
шеното тѣхно ужъ съединение съ еснафи-
тѣ, зацото венчко това е извѣстно на
гражданитѣ ни. Всѣки е челъ покана-
та на тия хора, съ която тѣ викаха
гражданитѣ на събрание на 8-й вечерѣ-
та и въ която фигурираше подписа на
г. Янко Василева, челъ е сжщо и опро-
вержението на послѣдния, че той не се
е подписвалъ на подобна покана и, слѣ-
дователно, не желае да работи съ тѣхъ.
Не ще да говоримъ, какъ Маджаров-

ПОДЛИСТНИКЪ.

БЪЛГАРСКИЯ КАТКОВЪ.

И малкитѣ дѣти въ България знаятъ и
приказватъ за руския Михаилъ Никифоро-
вичъ Катковъ. Влиянието му върху Царя,
върху руската политика, мракобѣсието му,
враждата му къмъ руската свободомисляща
младежъ, това венчко е познато на Българи-
тѣ, благодарение на послѣднитѣ случки, кои-
то намѣсихъ и това зловѣщо име въ сжд-
бата на българския народъ, за поробванието
на когото той ратуваше въ вѣстника си „Мос-
ковский Вѣдомости“ и съ съвѣтитѣ си прѣдъ
Царя. Руския Катковъ умрѣ вече, но за жа-
лостъ катковщината царува въ русекитѣ го-
лѣмци, и което е най трагичното, ти молен-
е у насъ една личность, която до сега се
е курдиевала, като гонителъ на Каткова и
неговитѣ идеи и стрѣмления.

Тази личность е прочутия Захарий Сто-
яновъ, раководителъ на Свирчовщината въ
политическия ни животъ. За сега въ Бълга-
рия Зах. Стояновъ по мракобѣсието си играе
ролята на Каткова. Макарь и да нѣма ни

канка отъ Катковия умъ и отъ познанията
му, по характера на политическата дѣятел-
ность на Зах. Стояновъ въ сегашно врѣме
прѣдставлява го за маничѣкъ единъ Катковъ-
лигавъ мракобѣсникъ. Като политическа ро-
жда на Свирча, на неговитѣ обетоятелства,
като човѣкъ безъ образование и въспитание,
Захар. Стояновъ има нѣкои други дарбици,
които му даватъ отличителната боя и го
правятъ да бжде той отличенъ не само отъ
Каткова, нъ и отъ другитѣ хора.

Зах. Стояновъ се прочу въ България прѣ-
ди съединението съ своитѣ записки по въз-
станието, съ своята нихилистическа „Борба“,
съ идеалнитѣ си проповѣди мѣжду ученици-
тѣ въ Пловдивската Гимназия и пр. По го-
рѣщѣ ратникъ за свободата, по бусѣтъ гонителъ
на тиранията и интереситѣ, по върлъ
пропозѣдникъ противъ чорбаджилѣка по о-
нуи врѣме, до съединението, въ България
пѣмане. Името на Зах. Стояновъ гърмеше
и привличаше множество поклонници и по-
слѣдователи мѣжду интеллигенцията.

Такъвъ поборникъ на свободата, на англий-
ския парламентаризмъ, на нѣмеката филосо-
фия е билъ и Катковъ въ началото на свое-
то професорство въ Московския уни-

верситетъ.

Както Кактовъ не е можалъ да устои въ
първото си свободолубиво направление, а по-
маменъ отъ лични облаги, той е ударилъ на
реакция, на назадничавость, на придворно
подлизурство, тѣй и Зах. Стояновъ твърдѣ
скоро влѣзе въ сферата на звонкитѣ, зарѣза
идеалитѣ; прѣгърнѣ голѣмцитѣ и станѣ, тѣ-
хенѣтъ храненикъ, разбира се, подъ булото
на патриотизма и свободата.

Слѣдъ съединението, Зах. Стояновъ станѣ
голѣмъ човѣкъ. Той взе да се срѣща съ кор-
респонденти, взе да се гали отъ министри,
почнѣ да си истудява ржчицата съ разни
прогонни и дневни и изведнѣжъ отъ свобо-
долубецъ, той се обърнѣ на мракобѣсникъ,
съ всичката ярость на веѣко дѣопме. Намѣ-
рихъ се хора, на които трѣбваше човѣкъ,
като Зах. Стояновъ, да имъ служи. Тѣзи хо-
ра улеснявахъ отъ държавнитѣ пари Заха-
рия Стояновъ, купувахъ му книжкитѣ съ хи-
лѣди, направихъ го редакторъ на вѣстникъ
съ тѣлѣсти прѣдвидени и непрѣдвидени пла-
ти и ето ти отъ необразованото човѣче единъ
мракобѣсникъ. За облаги, за голѣмство, за
хатѣръ и угодничество на Свирчовци, Зах.
Стояновъ тури кръстъ на своето минжло, за-

ци—Ранчевци ходиха няколко пъти да се молят на членовете от еснафския клуб да им помогнат, защото ипжкъ всичко е било изгубено за тях и че увърнението, което един от тях е дал на когото тръбва, „че на гърбът му стояло цялото население на Шумненското окръжие“, ще излезе *бош лафъ* и пр. и пр.

Гражданите, които имат нищо общо с тия опозорени личности, се събираха отделно в салонът на долнемахлянското училище, както на 8-и вечерта, тъй и на 9-и. В последното събрание до толкова много народ бѣше се събралъ, щото нѣмаше мѣсто да се побегнат всички. В тия събрания се одобриха кандидатите и се осъдиха постъпките на хората от лагерът на Маджаровци—Ранчевци, също и на окръжния ни управител. В последното събрание много от гражданите заявяваха, че хората от противния лагер—горещите поклонници на всичките безакония, които са станали в градът ни от няколко време пасамъ, са явно говорили по събранията и по кръчмите, че правителството в време на изборите ще разпилѣе и натъкни на щикове всички, които не се съгласят да гласоподават с тях заедно за какъвто си правителствени кандидати. Гражданите, като имаха прѣдъ видъ жестокото онеправдание от страна на властта и войската во главѣ Никиторова, на 27-и Септември м. г., рѣшиха да се прѣдваря повторението на подобни онеправдания и проводиха една денутация от турци и българи да заяви тѣзи застрашения на г-на градския комендант, като въ същото време го помоли да бѣде безпристрастен и към едините и към другите, и му даде увѣрение, че колкото и да са онеправдани гражданите, благодарение на прѣдставителите на властта въ г. Шумень, тѣ никога не ще си позволят ни най малкия повод за скандалъ.

На 10-и септември, щомъ се зоранука, някои от гражданите бѣха ве-

че на мѣстото, назначено за изборителното събрание. От противниците бѣше отишъл най рано само щиковия депутат, шантажодържателя, Герчо Ранчевъ. Въ растояние на два часа гражданите бѣха попълнили двора прѣд окръжния съдъ и достигаха числото хиляда и по-вече. Маджаровци-Ранчевци едвамъ брояха 70—80 души и то между тях имаше доста молли от медресето (селачени) Отчаянието на противниците ни бѣше голѣмо; тѣ при всичко, че издадохъ възвание къмъ гражданите, че са съединени съ еснафите, от последните се виждаха само 3—4 души: тодоръ Яневъ, Стефанъ Ивановъ и още единъ двамина. За разгонване на ядѣтъ, пелинашѣтъ се е лѣялъ въ писалището на Герчо Ранчева, но нѣмаше що да се прави: лошо нѣщо е кога народът си дигне доверието от едни хора.

Тъкмо въ 9 часѣтъ прѣседателя отвори изборителното събрание и покани изборителите съгласно закона да си избераха за членове въ бюрото 7 души.

Избра се бюрото, но управители не признаваха, че е имало болшинство от страна на избраното бюро и не искаше да даде списъците. Той заявяваше, че изборителите от двѣте партии били размѣсени и че трѣбвало да се отдели. Разумѣва се, той го е говорил това, основайки се на нѣкакъвъ планъ. Малко прѣди това противниците поискаха да се размѣят, но народът дръпна една стѣна, жандармите вѣздохъ по между и шепата последователи на Маджарова-Ранчева останяха отделени. Не можа да сполучи и тоя планъ. Градския комендант, г. Полковникъ Любомскій и г. майоръ Цончевъ, като безпристрастни лица, дадохъ на управители да разумѣе, че болшинството, което избрало бюрото, е грамадно и че всички усилия за издаване списъците на изборителите въ рѣцетъ на законното бюро не само ще бѣждатъ безполезни, но ще увеличават настроението на гражданите и произведатъ нѣкакви спрѣ-

чвания. Управителя слѣдъ това нѣмаше що да прави; даде списъците и посярри отъ ядѣ.

Слѣдъ това, законно избраното бюро си зане мѣстото и гласоподаването се почна. Войската прѣзъ всичко това време стоеше на страна и пазеше тишината. Къмъ 11 часѣтъ противниците, партията на управителя, слѣдъ дълги шушукания се отѣглиха задъ зданието на окръжния съдъ на брой 100—150 души, между които на-да-ли имаше 20 българи; другите бѣха все турци. Избраха си бюро *бизъ-бизе*, което влезе въ канцеларията на съда и отъ прозорците почна да приема бюлетини. Кутиите имъ се пълняха *болъ-болъ* съ бюлетини по 4—5 изведнѣжъ здигнати на едно. Къмъ дванадесетъ часѣтъ вече не бѣше останало никой отъ техните гласоподаватели.

Законното бюро си продължаваше работата на открито мѣсто и до 5 часѣтъ непрѣкъснато приемаше бюлетини. Тъкмо въ 5 часѣтъ се отвориха урните и прѣброяването се свърши едвамъ въ 12 часѣтъ по срѣдъ нощъ. Оказаха се въ урните 1617 гласа, отъ които висегласе по 1600—1550 получиха слѣдующите лица: В. Юрдановъ, Тодоръ Шонтовъ, Янко Василевъ, Ж. Ж. Поповъ, Ж. Павлевъ, Жеко П. Димитровъ, Наки Чаневъ, Минчо Стояновъ, Никола Андрѣевъ, Гани Кулевъ, Петръ Н. Поповъ, Арифъ Х. Еминовъ, Ахмедъ Шехкямилъ, Юмеръ Васфи, Юсуфъ Х. Алиевъ и Х. Хамбарцумъ Месроповъ; а за настоятели: Стефанъ Х. Пейчовъ, Андонъ Русевъ, Величко Тодоровъ и Наки Чаневъ.

Незаконното бюро си свърши много скоро работата; къмъ 9 часѣтъ тѣ свършиха прѣброяването и си отидоха.

Въ време на гласоподаването се случиха много неправди и агитации отъ страна на управителя Манолова и околийския началникъ Лингурова. Подробности за тях читателите ще срѣцнатъ по-долу въ антрифилета.

хвърли на страна идеалите, за които бѣ обикнали отъ интелгенцията и станъ поборникъ на политическите руски порядки.

За очи Зах. Стояновъ слѣдваше да повтаря нѣкои примамливи фрази, слѣдваше да пее руски порядки, ругаше самоварите, камбаните, звонките, прокѣваше Каткова, Толстою, Побѣдоносцевъ и др. и се провикваше, че пази свободата и независимостта на България, а въ сжщност прѣзъ всичко това време Зах. Стояновъ вдвояваше въ България мракобѣсието, самъ шпионствуваше и за материята на писанията му служеха не вече историческите събития, нѣ частните убѣждения на хората, които той не можеше до толкова да търпи, щото посѣгна и върху тайната на частната имъ корреспонденция. Кой не е челъ въ „Свобода“ частните писма на нѣкои лица, които Захар. Стояновъ хваналъ. То е прѣсно въ паметта на читателите и нѣма нужда отъ показване броевете на „Свобода“.

Но отирѣди няколко мѣсеца Зах. Стояновъ съ Свирчовска нахалностъ и цинизмъ изѣзе, та се похвали въ „Свобода“ съ своето мракобѣсие. Въ статията си „Държавата и нейните прокурори“ г. Зах. Стояновъ осъжда прокурорите, че се водятъ отъ сухата буква

на закона, а не отъ волята и заповѣдта на министра си. Волята е по-горѣ отъ законътъ. Тогазъ не остава нищо друго, освѣнъ да се махнатъ всичките закони и да се управлява отъ волята на министрите. Ето ти свободолюбие мракобѣсно. — Нападнатъ за мракобѣсното си направление, г. Зах. Стояновъ отговаря, че въ сегашно време той рита „принципистите“ и „подкладкаджите“, понеже за да се запази свободата на България отъ Русия, не можало иначе да се дѣйствува освѣнъ чрезъ отнемание тая свобода. Когато руския царъ билъ станалъ нихилистъ, г. Захар. Стояновъ не можалъ да поддържа своите идеали, проповѣдвани въ в. „Борба“, защото тѣзи принципи не са потрѣбни вече, понеже тѣ са противъ независимостта на България. Руския царъ и г. Зах. Стояновъ, види се, са двѣ равностойни конкурируещи сили, та когато едната поддържа едно, другата за инатъ трѣба да поддържа противоположното. Г. Зах. Стояновъ издавалъ „Борба“, когато Царятъ не билъ нихилистъ, но сега, когато Царятъ е станалъ нихилистъ, г. Зах. Стояновъ на пукъ трѣба да стане проповѣдникъ на тиранията за да може съ нейната помощ да се спаси България отъ поробване. Не е ли великъ нашия Зах. Стоя-

новъ, който дълъ мегданъ съ руския Царъ. Блазъ на Свирча, че е приятелъ съ царъ Захария. Около него той е везиръ.

Вѣстникъ „Свобода“ по командата на г. Зах. Стояновъ всечески проповѣдва противъ свободата на печата и словото и въхвалява всичките строги мѣрки спрямо веѣкого, който не одобри подобни проповѣди. Извинение за тия проповѣди г. Зах. Стояновъ намѣрва въ критическото положение на България и въ Свирчовите обстоятелства. Когато народа се бори да се запази отъ русско поробване, то не трѣба да се допуца на тоя народъ да говори свободно, защото отъ свободното му говорение можало да загине България. Що трѣба да се гриже народа за себе си, когато за да говорятъ и пишатъ свободно е прѣдоставено на такива народни пълномощници, като г. г. Зах. Стояновъ и Д. Петковъ. Ето логиката на г. Стояновите проповѣди. За да се оправдае тая логика, изисква се мълчания. Който изѣзе да критикува, той е прѣдатель, той е шпионинъ. Прочее, за да не бѣдемъ прѣдатели, трѣба само да хвалимъ двоицата грѣмовержци — Патриоти г. г. Зах. Стояновъ и Д. Петковъ даже и тогазъ, когато тѣ напускатъ жените ни, и когато посѣгнатъ на частните ни тайни.

*Отъ кого Правителството очаква
поддръжка?*

Както въ конституционните страни, тъй и въ монархическите — правителствата се поддържатъ отъ народа. Въ монархическите страни тази поддръжка се извлича посредствомъ крайния абсолютизмъ; така щото тя не е дадена отъ народа, а открадната. Щомъ е така, народътъ не може да стои равнодушенъ на това открадване, та често въстава да заяви за това посѣгателство. Примѣри има много въ историята. А какъ се дава тази поддръжка отъ народа, или какъ се зема отъ него, въ конституционните страни? — Изборитѣ сж каналътъ. Въ изборитѣ за народни прѣдставители, народътъ съ своето гласуване избира лица, въ които има довѣрие, та чрѣзъ тѣхъ дава поддръжката си на правителството. Значи, правителството очаква поддръжка направо отъ самия народъ, а косвенно отъ неговитѣ избрани прѣдставители. Щомъ тази истина е очевидна, правителството е задлжено да изпълни законитѣ и справедливи искания на тоя народъ. Инакъ, правителството като открадва поддръжката си, не може да разчита на довѣрие и трѣба непременно да падне, защото насилията употребени за по дълго задържане се обръщатъ противъ само него. Да видимъ сега, нашето правителство, като е искало поддръжка, да ли е и то изпълнило законитѣ заявления на народа. Съ присъдебие казваме, не! — 27-й Септемврий 1887 год. е такова патно въ новата ни история, щото ще трѣба хиляди раскаяния, хиляди нови опити, да се измие. Въ 27-й Септемврий нашето правителство открадна правата на българскитѣ граждани, посредствомъ натжкването имъ на шикове! На 27-й Септемврий народътъ бѣше хвърленъ, като единъ ничтоженъ парцалъ на боклукътъ! Въ Шуменъ, гдѣто бѣхме ние очевидци, Горня-Орѣховица, Разградъ, Сливенъ, Плевенъ, Търново, Ломъ-Паланка и др., войската и джандармитѣ дадохъ поддръжката си, а не и народътъ. Изборитѣ станяхъ; съ малки изключения избрахъ се по тоя начинъ хора,

Г. Захар. Стояновъ си напълни гушката. Нему му не трѣбватъ вече принципи. Той се е наситилъ на тѣхъ. Той не е вече оня Захарий за да въспѣва голитѣ и гладнитѣ, притиснатитѣ и подритнатитѣ, както това бѣше въ Пловдивъ до съединението. Г. Зах. Стояновъ вече е ситъ. Малко го е грижа, че други гладували, че други сж притиснати. Народа е неразбрана глупа. Мамй я, галй я, опечй си питката, та я ритай; нѣка тя плуѣ въ тинята. Този е билъ принципътъ и на Каткова. О него той се е придържалъ, та бѣ станалъ голѣмъ, богатъ и влиятеленъ. Той одобряваше въ Руссия и Сибирь, и Сахалинъ, и кнутътъ, и бѣсилката. За очи, за постигание други цѣли, той се обявява противъ подобие даже отъ заточение въ България и взе ролята на nihilистъ. Сжщо и г. Зах. Стояновъ. Той мрази Руското правителство, гони рускитѣ нарѣдби, даже камбанитѣ и самоваритѣ руски му докарватъ отвръщение. Но той е върлъ проповѣдникъ на всичкитѣ стѣснения, които би се допустяли за народа въ България, защото тѣ цѣли били да ни отърватъ отъ рускитѣ стѣснения. За Руссия г. Зах. Стояновъ е Желязовъ, за България той е Катковъ, на ако щете шефъ жандармовъ и даже Побѣдонос-

не които иматъ присърдце интереситѣ на населението, не които мислятъ за отечеството си, а такива, които, като назначени отъ правителството, изпълнихъ прищевкитѣ му. Интернирванията, ареститѣ, потжкването свободата на печата, раздаването ордени и другитѣ насилия надъ гражданитѣ бѣхъ санкционирани отъ шиковитѣ депутати! България прѣкарва криза, пари трѣбватъ, заемъ ще се прави отъ 50 милиона лева, увеличаватъ се заплатитѣ на министритѣ отъ 12—18 хиляди лева, увеличаватъ се и тия на чиновницитѣ по нѣкои вѣдомства! Не е ли доказателство, че тия хора не разбиратъ отъ работата, за която сж наели? — Ясно, нѣ какво да се прави; тъй го искатъ силнитѣ!... Значи, правителството като игнорира законитѣ искания на народа, очаква единствено отъ своитѣ депутати поддръжка. Нека не се чудимъ, защо и... буквитѣ и запетайтѣ малко стрѣсватъ днесъ хората. „Напъвайте се вие“ говорете колкото щѣте, че щѣли да отнематъ свободата на България и пр., нѣма кой да Ви слуша... („Свобода“ брой 113 „Мимоходомъ за Шумненскитѣ бираджии“) — Тия думи казани отъ високото мѣсто прѣзъ своята „Свобода“ не съдържатъ истината.

Нищо, нищо! Отзивъ нѣма

На гласъ искренъ благороденъ,

Пакъ и твойта й душа нѣма

На гласъ божий — плачъ народенъ!“

Хр. Ботевъ.

Тоя стихъ на нашия поетъ и войвода, може да го отнесемъ на правителственитѣ хора; а народътъ, неговата интелигенция ни слуша, и до като ние държимъ знамето на истината, ще бждемъ слушани.

Кассирването на градскитѣ избори отъ 4-й Октомври м. г., всевъзможни комедии разигравани отъ страна на правителството въ полза на своитѣ депутати, иде да ни докаже, че нашето правителство очаква поддръжката си отъ своитѣ назначени депутати, а не отъ народътъ и неговата интелигенция! Нека бжде тъй!...

цевъ, защото скоро въ „Свобода“ той съ умиление искаа обичта си къмъ православното духовенство у насъ.

Г. Захарий Стояновъ, като Каткова, е народенъ гонител и мракобѣсникъ. Само за своя полза той работи. Ръководи се отъ принципитѣ на Маккиавели и е поклонникъ на Свирчовитѣ обстоятелства, които сж го издигнали.

Г. Зах. Стояновъ има лика и прилика съ Каткова само по мракобѣснето си и по настойчивостта, съ която иска да прокара въ нашия животъ рускитѣ полицейски порядки, които да ни обрънатъ на вътрѣшни роби, които да не могатъ съзнателно да гонятъ вънкашния врагъ, който чака на портитѣ.

По въспитание, образование и умъ г. Зах. Стояновъ не е нищо повече, освѣтъ пигмей сравнително съ Каткова. Колкото и да е тирапинъ, Катковъ никога не е писалъ, като Зах. Стояновъ, най неприлични цинизми. Въ туй отношение Зах. Стояновъ има прилика съ Свирча. Като него той е псувачъ; като него той е мръсенъ въ писанието си. Доста е да прочете човѣкъ „Чардафонъ Великий“, ако иска да се убѣди въ това какъ Зах. Стояновъ обича да пише най неприлични работи за частни лица.

**До Господина прѣдсѣдателя на
Народното Събрание въ София.**

ПРОТЕСТЪ

Отъ българи-сърбското дружество „Балканска Конфедерация“ въ Цюрихъ.

Господа Прѣдставители!

Отъ вѣрни источники се научаваме, че Министерството на Народното Просвѣщение е издало едно постановление, съ което се прѣдписва на г. Директора на пловдивската Гимназия да унищожи ученическата библиотека на гимназиститѣ при сжщата гимназия, като я отнеме отъ тѣхъ и я прѣдаде въ ржцѣтѣ на учителитѣ или въ нѣкоя отъ публичнитѣ библиотеки. Мислимъ тукъ е излишно да се простираме върху значението въобще на библиотекитѣ на едно общество (особенно като нашето), частно за ученическитѣ библиотеки при гимназитѣ и особено за библиотеката на пловдивскитѣ ученици. Тѣхното количество, независимото имъ положение и тѣхната добра материална обстановка сж, може да се каже положително, най-вѣрния аршинъ, съ който можемъ да измѣрваме умствения и нравствения уровень на едно общество, като иматъ тѣ таково велико значение за умствения животъ на народа, то намѣсто да се унищожаватъ, да се съкратява тѣхното свободно функциониране и да се направляватъ споредъ законитѣ понятия и убѣждения на една единица или нѣколко ней консортни — на противъ тѣ трѣбва да намиратъ насърчение и материално поддръжане отъ цѣлото общество и отъ неговитѣ официални прѣдставители. Но ний какво виждаме въ печалнитѣ фактове и унищожението на ученическитѣ библиотеки въ Ломъ, Габрово, Сливенъ и сега въ Пловдивъ? Фактоветѣ сж печални, и тѣ сж фактове, които сж извършени по най възмутителни начини прѣдъ цѣлото българско общество. Защо бѣхъ и защо сж тѣзи истории? Защото мѣжду въспитателитѣ и въспитаницитѣ лѣжи голѣма пропастъ въ понятията, които въ послѣднитѣ макаръ и да не сж развити до желаемата степенъ. Наистина, и отъ страна на ученицитѣ имаше нѣкои

И тъй г. Зах. Стояновъ е пригърналъ Катковизма. Той се е посветилъ вече да гони всичко свободомисляще и да разруши всички свободни учрѣждения у насъ. Но като ничтоженъ, като лишенъ отъ дарби и образование, като невъспитанъ човѣкъ, той скоро ще се съсипе и ще стане само подигравка у разбранитѣ хора. Неговото величие е ефемерно. То скоро ще се затымни.

София, Колада 1887 год.

Дърваровъ.

МАХМУДКА,

разказъ отъ В. И. Непровичъ-Данченко.

Прѣводъ

отъ

В. Юрдановъ.

(Продължение отъ брой 23-й).

Полковника стана, расходи се пазъ стаята, очисти отъ опитѣ си нѣщо, което нечаяно бѣше потѣкло; и сажъ на себе си се разядоса. — Дяволъ го знае какво е!... Мжмореше той на себе си. Само туй не достигаше да станъ

възмутителни постъпки, нъ въ това отношение съвършено не сж криви тѣ, дѣто сж излѣзли отъ правия пѣтъ, а криви сж нѣкои политически шарлатани, които видѣйки, че не намиратъ поддръжка отъ страна на общественото мнѣние за достигане на своитѣ ниски мечти и въсползувани отъ недобритѣ отношения мѣжду ученици и учители, се прицѣпиха къмъ ученицитѣ въ гимназитѣ, на които като експлоатирахъ по най-осждителенъ начинъ тѣхнитѣ млади и честни, още въ зародиша си, понятия за свободата и щастieto на хората, въспѣхъ имъ химни и не оставихъ да падне върху имъ нито една прапшица. Днесъ какво виждаме? Тѣзи сжщитѣ шарлатани постѣпватъ съгласно съ българската пословица: „истъкахъ си платното, ритамъ ти крестото“ и при това тѣ като виждатъ, че ученицитѣ, не само разбрахъ тѣхнитѣ шарлатани, но ги прѣзрѣхъ, — то тѣзи сжщитѣ днесъ, не само че не защитаватъ ученицитѣ (на и това не е възможно при сегашнитѣ отношения мѣжду единитѣ и другитѣ), но напротивъ ги каратъ и ги съвѣтватъ противното на онова, което сж ги съвѣтали до вчера. Ето гдѣ е главната причина за деморализацията на ученицитѣ и нейнитѣ печални слѣдствия. Истина е, че за неприятнитѣ стѣлкновения мѣжду учители и ученици, едни отъ сериознитѣ причини бѣхъ грубитѣ и дивнитѣ отношения на първитѣ къмъ послѣднитѣ.

Но може ли, Господа Прѣдставители, тѣзи послѣднитѣ два факта да ни послужатъ за доводъ при унищожението на тѣхнитѣ библиотеки? Това би било абсолютно противно на логическитѣ закони за мисленieto; тѣй говори поне нашата логика.

Ако на единъ човѣкъ сж вързани рѣцѣтѣ и очитѣ и като върви по пѣти си прави груби грѣшки относително направлението на пѣти и често пада, то трѣбва ли да негодуваме и да се сърдимъ на този човѣкъ за погрѣшкитѣ му и за отбиванieto му отъ правия пѣтъ? — напротивъ трѣбва да му развържемъ рѣцѣтѣ и очитѣ, да му дадемъ да се опомни, да види своитѣ погрѣшки и да намѣри правия пѣтъ, ако той дѣйствително го е изгубилъ въ

вързаното си състояние. Сжщото е съ ученицитѣ и тѣхнитѣ библиотеки. Книгитѣ въ тѣзи послѣднитѣ само могатъ да дадатъ възможностъ на правитѣ да върватъ по пѣти на своето звание и да регулиратъ своитѣ отношения мѣжду себе си и въспитателитѣ си. Но ний какво виждаме днесъ? Унищожаватъ се библиотекитѣ и взиматъ се книгитѣ имъ, т. е. излиза, че вмѣсто да напиемъ вѣжди, изважда очи.

Сега, господа Прѣдставители, да кажемъ нѣщо частно за значението на пловдивската ученическа библиотека. Отъ всички ученически библиотеки, тя е била най-важната за нашето умствено развитие. Въ турско време тя заедно съ четирекласното училище е била главното огнище, отъ което сж искачали искритѣ за просвѣщенieto на южна България; тя е била извора, отъ който сж се черпили силитѣ за борбата противъ двѣтъ тирани: умствената и политическата т. е. фанариотството и турското иго; тя слѣдователно е единъ факторъ, материяленъ документъ въ исторiята на нашето обществено развитие. Но тя е заслужила, не само въ турско време, а и слѣдъ освобождението въ новия ни общественъ животъ, тя слѣдователно има своитѣ 22—23 годишни традиции и то съ историческо значение. Нали ще бжде святотатство да се посѣгне върху този исторически документъ? Да, нечувано святотатство, не само въ новата българска исторiя, нъ и въ старата, като изключимъ фанариотския вандализъмъ. Изворътъ на злото не е въ библиотеката, ний го казахме по горѣ гдѣ е. За това високо издигаемъ гласътъ си и силно протестираме противъ подобенъ вандализъмъ, свършенъ отъ когото и да било; пакъ по сжщата причина, ний се обръщаме къмъ васъ, Г. Прѣдставители на народа, да заповѣдате на Г. Министра на Нар. Просвѣщение да отмѣни постановлението за унищожаванieto на ученическата библиотека въ Пловдивъ.

Ний се обръщаме къмъ Васъ, Г. Прѣдставители, а не къмъ Мин. на Народно-то Просвѣщение, именно за това, защото го считаме като заинтересувано лице въ тази работа и слѣдователно като пристра-

стенъ сждия, освѣтъ това, Вий като пазители на най-високитѣ народни интереси, нѣма да позволите да се извърши подобенъ вандализъмъ.

Спорѣдъ рѣшенieto на дружеството, настоящия Протестъ ще се напечати въ всичкитѣ български и сърбски вѣстници.

Увѣрени, Г. Прѣдставители, че настоящия ни Протестъ ще намѣри справедливо удовлетворение, оставаме съ почитание.

Прѣдседателъ: А. Начевъ.

Секретаръ: Д. П. Йосимовичъ.

До Г-да редакторитѣ на в. „Свобода“ патентованитѣ патриоти, бай Захария и бай Свирча.

Прочетохъ съ голѣмо внимание вашитѣ пасквили статии въ брой 110 отъ „Свобода“ и при всичко че трѣбваше да си замѣтъ, като си припомня народната поговорка: „ще полае, ще полае и ще му отиме“, азъ рѣшихъ да искахъ малко хартия и чернила и да ви се отплатя по „човѣшки“ съ сжщата мѣрка.

Въ статията си, посветена „на принципиститѣ“, като отговаряте на в. „Народно Съзнание“, за едно антрефиле обнародвано въ 22-й брой на сжщия вѣстникъ, вий, не зная по какви съображения, се просто залавяте о шумненскитѣ инспектори, отъ които единътъ е моята смиренна личностъ, и ни „сжжялявате“, че сме били до толкова чужди на грѣмливитѣ въ отечеството ни събития, щото сме останали глухи на всичко онова, което се е случило на около ни.“ Азъ не зная, на какво основание, господа патентовани патриоти, вий се залавяте о шумненскитѣ инспектори за нѣщо написано въ единъ вѣстникъ, което не е подписано отъ никого и на който вѣстникъ азъ не съмъ се обявявалъ за редакторъ при всичко, не отказвамъ, сѣ съмъ писалъ и пишъ и азъ по нѣничко въ него.

Хора характерни, хора сериозни, за каквито вий искате да се прѣдставятъ прѣдъ публиката, никога не си позволяватъ да нападатъ за нѣщо писано противъ тѣхнитѣ дѣла, на лица, които не сж си

жена... Поглѣдихъ на Ивана Томица, — той тѣй сжщо блѣденъ сѣдеше и съ прѣститѣ си по масата рисувахе нѣкакви кривулки...

Да, войната е тѣжка, страшна работа! говореше на себе си Иванъ Томица, безъ да се обръща къмъ нѣкого.

— До прѣди войната живѣяхъ въ кхщата си, започна пакъ турчина. Всичкитѣ ми дѣтца се родихъ при менъ, всѣкий денъ азъ слѣдихъ за тѣхъ внимателно. Видѣхъ, какъ растѣха, какъ се образуваше умътъ имъ, отъ това време, отъ което тѣ най-първо ме познахъ, до когато тѣ почнахъ да говорятъ. Всичко това си го и припомнямъ сега. Крачницата нѣ сж слаби... Само устията нѣмъ, както на голитѣ итиченца въ гнѣздото, сж зянали. Кой ще имъ донесе хранница... Майка имъ ли? — Тя сама се застрашава отъ загиванieto... Случваше се...

И той пакъ не свърши. Нѣмаше сила... — Съвършено, както у насъ съ тебе, Иванъ Томица... Съвършено, както у насъ съ тебе! бѣгаше по стаята разтревоженъ полковникъ.

— Какво да правимъ за сега? Азъ мисли вече сутрѣ да го проводимъ при генерала?

— Да... Разумѣва се, сутрѣ...

— Нека днесъ той остане при насъ!...

— Нека, нека... Азъ ще поржчамъ на Се-на да му приготви постелка... Четирѣ дѣ-

чница. — Иди му тѣкувай тукъ!

— А нѣкъ генерала за бързо, може би, ще кажи да го застрѣлятъ?

— Хх... да... възможно... както го сваримъ! Не ще можемъ да му расправимъ за дѣтницата...

— Низека работа е това — войната, полковниче. Най низека!

— Ако глѣдашъ отъ тая страна... Точно!... захласваше се той. Но... мудири, знайте!... Още нѣкъ и клѣтва... Пѣкъ дяволъ ги зель всички! До сутрѣ да оставимъ тѣзи мисли! И безъ това сърцето ме бѣде... понитайте го, шпе ли той вино? На едно да сѣднемъ да бѣдемъ.

III. Сѣница.

Робътъ си лѣгна заедно съ полковника и Иванъ Томица въ една стая.

Скоро всичко отишна. Непърво още прѣзъ жглата се чувахъ глухитѣ отзиви на гърметѣ. Турцитѣ не можахъ изведиъжъ да се усвокоятъ и, безъ да глѣдатъ на това, че нашата цѣль не имъ отговаряше, продължаваха да ни проваждатъ куршумъ слѣдъ куршумъ; но послѣ и тѣмъ надобѣ.

Нощъ, Ивана Томица сънъ не хващаше...

Той се варкаше подъ бурката*) си, снемаше я отъ себе си и изново и дръпваше отъ горѣ си, до десетъ пѣти вземаше да чете единъ старъ вѣстникъ и го заграчаше да дошмето, поглѣдваше на гърботоносия турчинъ, прислушваше се къмъ бѣлуванията му, мѣчаше се да мисли за друго нѣщо; но мисълта постоянно се възрачаше къмъ едно и сжщо.

И когато, най-сетѣ, той склѣпи очи, когато дѣханието му стана по-равно мисълта на Ивана Томица продължи да работи все надъ сжщото. Нему се присѣпихъ дѣтцата, не нещаститѣ, захвърлилитѣ дѣтца на тоя робъ, а неговитѣ дѣтца, заобиколени сега отъ грижливостъта на майка имъ, които сж безопасни въ малкия русеский градецъ. Прѣзъ хиляди километра хвърчаше неговата мисль... Като че да не сж били тия сраженя, тѣзи безбройни жертви тѣла, това море отъ нещастия... Ето що се присѣпихъ Ивану Томицу:

Малка стаячка. Двѣ малки креватчета. Чпстички пердета надъ тѣхъ. Задъ тѣхъ се чува еднакво дѣхание. Иванъ Томица е открилъ едното. Горѣщо е на момченцето му. Хвърлило то покривницата си, попридигнало малкитѣ си нѣлни крачница и, цѣло расчервено и съ по-

*) Врѣхно Кавказско намѣтало отъ влакнеста материя (кече) заб. прѣв.

турили подписите под написаното и не са обявени за редактори на един вестник, въ който се намира това написано. У вас тая благородна черта на един сериозен публицист, каквото трябва да бъде един редактор на официозен вестник, не съществува нито за църк. Въ вашата полемика, вий си позволявате всички пакт тая манера и то единствено с цел доносническа, с цел да силите, като мислите, че имате дѣтца да плашите. Отличителната черта на вашите полемически борби е всички пакт да критикувате не писаното, съдържанието, но просто и ясно да изругавате улично противника си, да загледи зад кулисите на неговия семеен живот и по тоя начин да гледате да го уборите, зачерпите и направите равен с земята. Въ антрефилето си „шумненските интеллигенти“ вий ме наричате „тжнанаар“. Много добър, защото да бъде човек тжнанаар, не е нито грѣхъ, нито срамъ, но е срамъ да бъде човек подлецъ въ висша степен и да играе на въже въ своята политическа дѣятелност. На какво ще заприлича нашата журналистика, ако почнемъ подобна полемика, ако и азъ да бѣхъ ви отговорилъ по същия начинъ и ви нарѣчахъ медвенский гайдаръ? Срамъ, че се смѣтате за водители на народъ.

Вий ме нападате, че съмъ разбиралъ отъ държава толкова, колкото „известно животно отъ кладенцова вода“, и „че съмъ четялъ само женевските брошури“.

На първото имамъ да ви отговоря това, че имамъ претенцията да разбирамъ отъ държава много повече, отъ колкото вий разбирате. Като се изражавамъ тъй, не мислете, че ви правя „известно“ животно и се сравнявамъ съ него, както вий ме сравнявате. Азъ нѣмамъ това лошо сърдце, нито пакъ ще се радвамъ ако напишете „единственни“ публицисти сами се уподобятъ на подобни „известни животни“. На второто пакъ ще ви отговоря, че не азъ съмъ черпилъ своето знание отъ женевските брошури, но вий. Даже ако да бѣхте прѣварили въ вашите глави това, което сте прочели въ тия брошурки, вий щѣхте да бждете много по-умни, отъ кол-

кото човекъ може да сѣди отъ всичко, което е излѣзло да сега отъ вашата глава и богато е пълнило „тюрю-тюрю“ български вестници и вестничета. Колко зная азъ и да ли знапето си съмъ черпилъ отъ женевските брошурки, не щѣ да ви се прѣпорѣчвамъ. Азъ зная твърдъ малко, не съмъ челъ много книги, но все пакъ мож да се осмѣля да ви кажа, че съмъ прочелъ толкова разни книги, колкото вий може да сте само виждали.

Въ друго мѣсто на статията си, вий ми давате умъ (е зеръ, като важни хора, умни и разумни), че по-добър щѣло да бъде да си съмъ глѣдалъ даскалската граматика, кметството, биряната фабрика, Герчо Ранчева и други подобни „артикули“. Щѣхъ да Ви отговарямъ на това, но щомъ вий изповѣдвате че кметството, биряната фабрика и Герчо Ранчевъ са били *артикули* (чуите хора!), то всички ще разумѣе, че вий не само можете да вземете отъ менъ уроци отъ „даскалската граматика“, но имате нужда да се научите що значи думата „артикулъ“. Герчо Ранчевъ, вашия колега по депутатство, ще трябва да ви благодари, че го наричате артикулъ.

Този е отговорътъ ми по поводъ, че вий се докопчвате за нѣщо написано въ един вестникъ, а отъ никого не подписано, о лица, които може би и да не са писали това. Колкото за принципалните възглѣдове на статията ви „на принципистите“ може би и да ви отговоря, но нѣма се подниж, а ако вий си пакъ позволите улично да ме ругаете, ще се трудя да ви отплащамъ съ подходяща но не и подобна мѣрка.

Да свършъ, че съжелявамъ и за времето, което изгубихъ, и за мѣстото, което заприлича въ вестника, на най-сѣтнѣ и за времето, което почитаемите читатели ще изгубятъ да четятъ тоя ми прѣдизвиканъ отговоръ.

В. Юрдановъ.

ОТВОРЕНО ПИСМО

до г. З. Стояновъ, редакторъ на в. „Свобода“.

Най-сетнѣ, г-нъ З. Стояновъ, намѣри

лютовени устница, си си безъ да му се пристъпва нѣщо. Уморено се изгавичко. Цѣлъ денъ е бѣгало. Отъ баирника се е плзгало, всичките си любими кокошки и пѣтли е распрдушило, глѣбите е хранило и съ братенците си при това се е и сбило. Глѣдай го, турило си е подъ главната кржглата си ржница. Струва ти се: на, на, ще си отвори очите, ще замижа пакъ, а послѣ и ще се засмѣе, като види надвесения надъ нея си татка. . . . Дълго, дълго, глѣда той на нея и самъ се усмива.

Сини си, моя шерко. . . Сини си глѣбче! — шепне той. Глѣдай, какъ ъ е космѣтъ заждрили надъ челото ъ, намокрили се. . . . Трѣбва да ъ е много горещо.

Другото креватче.

Ахъ ти, дреболия! . . . Двѣ години нѣма още, а цѣлъ исподрасналъ. Ту съ котката се кара, ту сестричката си докачава. Прѣзъ цѣлата му буза дири отъ Маринѣтъ погити се протакатъ. Иванъ Томичъ глѣда. Дѣтенцето му го не осѣща. Какъвъ пѣленъ синъ има Иванъ Томичъ! До сега още ржницѣтъ му, крачицата му и шипцата му като да са прѣвръзани съ конци. И бузѣтъ му какви са чарвени, валчести. Около носѣтъ му са загнили, като че той, негова носѣтъ, изъ подъ тѣхъ да изглед-

ва като испижнитина. . . Главната му е покрита съ бѣлезникави косми. Глѣдай, яница има на лакътя си. Да си го цалуне ли човекъ? Ще се събуди. Хайде, Богъ съ него. Сини си. . . .

Забавачката Марковица си сумти въ кѣтѣтъ, като че котаракъ мърка. Иванъ Томичъ на прѣстѣтъ си отива въ другата стая. Тамъ по голѣмото му мѣстце сини. То е вече на шест години и то тѣжко се държи съ сестричето и братенците си. Въ отсъствието на татка му, то заедно съ майка си на една постилка се завили. Кржгла масичка стои прѣдъ креватѣ. Жена му четеше нѣщо прѣди да засни. Ето негова портретъ висн на стѣната; други стоятъ на масата. Тукъ той е на всѣкъдѣ. Не са го забравили, и Иванъ Томичъ благодарно се наклонява надъ засналиѣ.

И ако би пѣкой сега погледналъ лицето, на засналия Иванъ Томичъ, то би видѣлъ, каква радостна усмивка се носи по устнитѣ на сухия и дълъкъ майоръ, който бѣше покрѣтъ съ бурката тѣй, щото изъ подъ нея излизахъ пусалитѣ му крака. Такава радостна, щото не би я прѣтърпѣлъ стария гърботоносъ турчинъ, който тукъ на редъ съ него бѣше се загубилъ въ дълбокъ сънъ. А него и сега не го оставятъ печалитѣ мисли. Той само се

също да ме компрометиращъ прѣдъ българската публика. Въ 114 брой на редактираний отъ тебе в. „Свобода“ (подобрѣ „Тирания“) въ подлистника си, „стражата на българската свобода“, слѣдъ дълги ни врѣли ни пишѣли, отъ което самъ нѣда ли си разбралъ нѣщо, ти казвашъ за мене, че съмъ билъ добъръ ашикъ и съмъ знаялъ да пѣя пѣсенята „отдавна ли си, моми мо, калугерица“ и пр. А бе, бай Захарий, грѣхъ ли е или прѣстѣхление, кога човекъ знае да пѣе. Ти, байно, право да ти кажа, си загубилъ пусалата, ти не знаешъ що брацоловинѣ. За да получишъ *орденъ* прѣзъ рамо и едно *спаси бо*, ти твърдѣ добъръ си се обѣрилъ на гайда, която се надува отъ по-горне мѣсто. ти си приелъ да защищавашъ това, противъ което си говорилъ прѣди, ти сега ближешъ това, което си плюлъ. Засрами се. Съвѣтвамъ те, вмѣсто да се занимавашъ съ такъво вѣстникарство, каквото сегашното ти, да поднасяшъ на читателитѣ си такива блудкавини, каквито що са цѣлитѣ ти подлистникъ подъ горѣпомѣнжтото заглавие, много по-добъръ би сторилъ да бѣше зелъ една медвенска джура гайда и по празниците да трѣгнешъ отъ градъ на градъ да развеселявашъ хората. Този начинъ изкарване прѣхрана е много по-честенъ, отколкото приетийтъ ти отъ нѣколко врѣме насамъ. За сега толкова въ отговоръ на подлистника ти, за другъ пакъ, дай боже здравие-повече.

Гр. Шумень, 1888 г. 12 Януарий.

Твой

Даскалъ Митю Войниновъ.

ДНЕВНИ НОВИНИ.

МѣСТНИ.

Бѣхме помолени да не обнародваме въ минжлий брой на вестника ни долните рѣдове относително пожарѣтъ въ града ни: До 11 часѣтъ на мѣстото на пожарѣтъ са се намѣрвали не по-вече отъ 5—6 жандари и 10—20 граждани. Въ това време е пристигнала и пожарната команда (за пожарната команда ще говоримъ отдѣлно). състояща отъ 5 души съ една ста-

обраша и ишка. . .

Майора се събуди, смѣкна бурката и стана. Турчинъ вече бѣше се събудилъ и сѣдеше съ полковника до масата.

— Е, Иванъ Томичъ, вий за нова година сте заспали паздраво! . . .

— Да. . . Сънища разни. . .

— Какъ сънища, нима и вий? . . . се за-сѣче полковника и се забърка.

— Каквито и усения ли!

— Да, видете ли, Богъ знае, какво ми се присъняше. Никога не очаквахъ отъ себе си такава чувствителностъ.

— Да ли не е по поводъ на робѣтъ?

— Именно! . . . Прѣдставете си. . . Вий помните моя малкий Влада. . .

— Какъвъ е тоя въпросъ. . . На ли самъ го кръцахъ?

— Ахъ, да! . . . Съвършено ми се е замаяла главата. . . Но, прѣдставете си. . . Цѣла нощъ ме врънкаши. . . Тѣмъ до расънуване. . . „Подари ми, че подари ми тоя турчинъ“. Защо ти е? питахъ го. А той пакъ ми отговаря: И той има като менъ Влада. . . Азъ ще го пустихъ да иди при тѣхъ. Струва ми се, ний съ тебе вчера не пишме нѣщо по-вече?

— Нищо! И Иванъ Томичъ втрепенено глѣда на полковника. . . (Слѣдва).

ра тулумба. Още при започването си да дѣйствува, тулумбата се прѣснала и сѣ се принудили да отидатъ да донесатъ другата тулумба. Приблизително къмъ 11^{1/2} часътъ пристигналъ Окр. Управителъ и скоро слѣдъ него командантинъ на градътъ и войската. Околийскій Началникъ се е явилъ едвамъ слѣдъ пристигането на управителя, когато вече по-големата частъ отъ долния етажъ е била обзета отъ пламъцитѣ.

Когато пожарната команда е пристигнала, то нейната калпава тулумба не е била въ състояние ни най-малко да помогне за спирането на огънтъ, който е билъ вече обзелъ по голѣмата частъ на зданието. Тя е могла да спаси само складътъ на постоянната комисия и караулния домъ да не бѣдѣтъ и тѣ обзети отъ пламъцитѣ.

Расказватъ още, че е имало довольно време да може да се отърватъ всичкитѣ архиви, мобили и пари на учрежденията които се помѣстятъ въ долния етажъ, но нѣмало е никаква распоредителностъ отъ страна на околийския началникъ, който е много късно дошелъ; а когато е дошла войската, вече е било късно. Ако е имало стѣлба, можало е да се отърватъ и архивитѣ на постоянната комисия, казначейството, окръжното управление и една частъ отъ архивитѣ на финансовото управление, които управления се помѣстятъ въ горния етажъ. Но пожарната команда не е била снабдена съ такива стѣлби за пожаръ, види се, като нѣща излишни.

Тѣй или иначе правителственото здание, което е било осигорено въ дружеството „Дачия-Роханна“ за 50,000 лева, архивитѣ на учрежденията и всичкитѣ мобили станяхъ жертва на огънтъ. На кого и на какво има да се благодари за тоя пожаръ, никой не може нищо да каже. Всѣкой се пита, какъ не е могло по-рано да се усѣти тоя пожаръ, прѣди да вземе такива грамадни размѣри, когато вече всѣка една помощъ е била невъзможна за потушаваннето му. Правителството, вѣрваме, ще си има грижата да издири това.

Благодарение на голѣмия снѣгъ пожарътъ не е можалъ да се распространи по околнитѣ здания, тѣй като голѣми облаци отъ вѣглища и западени вързопи книги се носели на едно разстояние отъ 400—500 метра и посявали стрѣхитѣ на къщата.

Най-сѣнъ агентитѣ на Правителството, Окр. Началникъ и др., искаахъ що се мисляло. Г. Лингоровъ прѣзъ врѣме на гласоподаването се бѣше исправилъ на стѣлбата прѣдъ вратата на Окр. Сѣдъ, гдѣто ставаше избора, и каза горѣ-долу слѣдующето: „трѣба най-послѣ, господа, да разберете, че Вий никога не ще можате да имате удобени избори, до като не се съедините съ другитѣ (съ Ранчева, казваме ний). Само тогава ще имате сполука, ако дойде на властъ *ваше правителство*“. Браво, г-нѣ Лингоровѣ! Ний всичко това знаахъ; всичкитѣ ваши постъпки и на шефа Ви на 27-й Септемврий, 4-й Октомврий и т. н. показвахъ ип това; нѣ ний бѣдохме щастливи да ни го обадите тържествено. Още единъжъ *браво*, Ви казваме. Благодаримъ Ви. Вий палѣзохте по куражлия отъ г-на Манолова. Той нѣдъ вѣдържливо се искава. Той, като видѣ, че хората на Ранчева, турцитѣ и моллитѣ, ги нѣма да избѣрѣтъ него за въ бюрото часа въ 9, спго каза, че най-послѣ цѣра му било *назначение на градска комисия*, защото не можали да ставатъ избори (не се избиратъ любимия

му Ранчевъ, Маджаровъ и др.). Какво да сторимъ ний, кой е кривъ за това? Като се избираше бюрото, ний канихме г-на Ранчева да излѣзе отъ стаята вѣтъ да го види *неговото любезно болшинство*, нѣ не рачи човѣка. Хубавъ комплиментъ му се готвяше, ако бѣше се показалъ. *Генералното сражение*, което той мисляше да даде на „сѣзнаниститѣ“, го извърши въ канцелярната на Окр. Сѣдъ. Съжеляваме го. Тѣй пснатъ всички, които като краля сѣрбскій, дебишката нападатъ. Такава бива участъта на венчки като него.

Въ врѣме на изборитѣ на 10-й т., управителя Маноловъ държаше ужъ неутралностъ. „Азъ, казваше той, днесъ съмъ просто зритель“ когато се обръщаме къмъ него съ много запитвания за разрѣшение имаме ли болшинство и други такива. Ала около 11 часа бай Маноловъ се пхна въ задържаната за Ранчевци стая и се съвѣщаваше съ тѣхъ за избирание друго бюро за турцитѣ.

На това бюро, както казватъ, прѣдсѣдателъ билъ Ахмедъ Х. Хасановъ, членъ отъ Окр. Съвѣтъ. Прѣдсѣдателъ на бюрото се назначаваше отъ Постоянната комисия, както що бѣше г-нѣ Мощевъ, прѣдсѣдателъ на законното бюро. Кой е турилъ тоя *ага* за прѣдсѣдателъ на Ранчовото бюро? Навѣрно Маноловъ. Ако е така, питае ний, г-нѣ Маноловъ Пост. Комисия ли е?

Право да сп кажемъ, г-нѣ Маноловъ, ний не знаемъ вече що да мислимъ и говоримъ за васъ. Ний сме виждали много управители въ Шуменъ: консерватори, либерали и радикали ако щете, нѣ како васъ човѣкъ не сме виждали.

Най-послѣ ний ще свършимъ съ простата турска поговорка: „*кърджанъ джевиъзъ бини ашъ*“ (орѣхитѣ, които сте счунили до сега, надминахъ хилядата).

Слѣдующитѣ телеграми сѣ испратихъ до Г-на Мин. на Вѣт. дѣла отъ прѣдсѣдателя на бюрото на 10-й т. м. въ врѣме на гласоподаването:

СОФИЯ

Министру Вѣтринитѣ дѣла.

Тая сутрина, въ опредѣленото врѣме, избрана се отъ грамадно болшинство законно бюро, което, веднага слѣдъ признаването му отъ военния комедантъ, почна да дѣйствува. Частъ около 11, обаче, стотина души недоволни, на чело съ управителя Маноловъ и околийскитѣ Лингоровъ, отдѣлихъ се и съставихъ отдѣлно бюро за себеси. Около незаконното бюро се навъртатъ чиновницитѣ по назначение, съ голѣма енергия агитиратъ мѣжду избирателитѣ и, подъ влиянието на авторитета си, раздаватъ свои бюлетени и се стараятъ да прѣчкатъ на законодѣйствующето бюро. Околийскій началникъ категорически отказва да ми даде помощъ и съдѣйствие. Мѣжду болшинството силно негодувание противъ поведението на чиновницитѣ. *Въ полза на миръ и тишината*, моля, распорѣдете нужното и имъ внушете благоразумие.

Прѣдсѣдателъ на бюрото: Мощевъ.

СОФИЯ

Министру Вѣтринитѣ дѣла.

Въ допълнение прѣдшната си денеша увѣдомявамъ Ви, че окр. управителъ Маноловъ и околийскій Лингоровъ при другитѣ непростени агитационни сръдства за отклоняването избирателитѣ отъ гласоподавание, употребихъ и увѣрението, че дорѣто е на властъ сегашното правителство, колкото избори и да станѣтъ, все ще бѣдѣтъ кассирани, освѣнъ ако помогналъ Богъ да се промѣни правителството. Това е позоръ!

Прѣдсѣдателъ на Бюрото: Мощевъ.

Въ понеделникъ вечерта, околийскій Лингоровъ, придруженъ отъ пом.-къмета Ив. В. Прѣславски и отъ 12 души жандарми, дошѣли ненадѣлно въ къщата на г-на Митю Андреевъ, бивший учителъ, за да прави обискъ. Прибрали му нѣколко писма, карали го да пише за да му видятъ почерка и др. подобни. Всичката гюрюлтия била за да се узнае да ли Митю Андреевъ не е писалъ нѣкакво анонимно писмо до г-на Стамбулова. Нѣ всичкото *сжмнение* на славния Шуми. Началникъ излѣзе на юфъ. Сиромаша! Не можешъ нищо да издири! А ми защо ли му бѣхъ 12-тѣ жандарми?

И тѣй г-нѣ М. Андреевъ се подозрѣлъ, че писалъ анонимно писмо до г-на Президентъ-Министра. Полюбопытствувахъ да узнаемъ нѣщо отъ писмото. Г-нѣ М. Андреевъ (понеже го накарали да напише нѣколко рѣда отъ писмото) ни расправи, че на Стефановъ-денъ се честитило именний денъ на г-на Стамбулова, като му се пожелавало *добро пирувание, увеличаване на министерскитѣ плати съ 50%, и др.* Нѣкои казватъ, че ужъ на края на писмото имало *заплашаване съ смъртъ*!

Окаянници!! Какви ли размислици и сжмнения ще хвърлятъ още връхъ интеллигенцията въ Шуменъ за да я очернятъ. Ненастижайте се на подлоститѣ, о вий, пѣкленни души!

Бай Захарий, навѣрно, ще обнародва писмото въ „Свобода“, като го придружи съ разни блядословия. Чакаме.

Учимъ се, че г-нѣ Начко въ прѣдвечернето на изборитѣ испратилъ на директора на училищата ни, Р. М. Рачева, нѣколко стотини листчета за написване бюлетени за изборитѣ. Г-нѣ директоръ сѣ училищний слуга е распратилъ до *благонадежднитѣ* учители по 50—100, които пѣкъ въ своята ревностъ надминали и директорътъ!...

Въ първитѣ дни на този мѣсець студѣтъ бѣше твърдѣ силенъ. На нѣколко пѣтници сѣ замръзнали ушитѣ, челюститѣ и др. части отъ тѣлото, сѣщо се намѣрило и единъ цѣлъ вѣдренъ!...

РАЗНИ

Отъ Ловечъ ни извѣстихъ телеграфически, че изборитѣ за народни прѣдставители на 3-й този м. пакъ не станали. Така е то. Гдѣто има шансъ за сполука на Свирчовци, съ разни непростени сръдства изборитѣ се извършватъ, а гдѣто народа твърдо заявява, че иска да избира хора въ които има довѣрнето, тамъ сжщитѣ сръдства се употребяватъ за развалянето изборитѣ, както това станъ на 27-й Септемврий и 3-й Януарий. Не ли е така „Патентовани“?!

Ето що ни пише единъ приятелъ нѣз Нови-Пазаръ за станалии на 3-й т. м. изборъ въ града нмъ:

„Както Ви е извѣстно, допълнителния изборъ за третия прѣдставителъ отъ Нови-Пазаръ бѣ назначенъ за 3-ий того. Още прѣди една недѣля станало распорѣждане както отъ София така и отъ Шуменъ, да се направи всичко възможно за избиранието на Ефтимъ Друмева. За да бѣде по-сигуренъ избора, дойдохъ отъ Шуменъ на 2-ий того управители Маноловъ (хеле да не иде! Р.) и Маджаровъ и още двама турци. Още сжщата вечеръ събрахъ по влиятелнитѣ турци да ги убѣждаватъ съ разни обѣщания и даже ги заплаш-

вали, ако не гласоподаватъ за Ефтимъ Друмева. Съ една дума употребихъ най-ниски средства за да сполуча. На 3-ий сутринта, щомъ станъ време, населението почна да гласоподава; нъ жандарми имаше распорѣдени въ салона на правителствения домъ, прѣз дѣто минавахъ избирателитѣ за да влѣзатъ въ стаята на общ. управление, гдѣто ставаше избора по причина много студеното време (на 2-ий и 3-ий имаше такава виявица и студъ, каквито старитѣ не помнятъ, хора останяхъ подъ снѣга изгубени, нъ покорнейший Маноловъ не се уплаши и отиде да присѣтствува на избора. Сѣтнѣ хлѣбъ нѣма Р.). Маноловъ и Маджаровъ, като се убѣдихъ, че сполучаватъ, заминяхъ за града Ви въ 12 часа и 40 минути слѣдъ обѣдъ.

На чело на жандармитѣ бѣхъ Окол. Началникъ, подначалника и помощн. кмета, нашето ефенди. Щомъ се зададохъ избирателитѣ, подначалника заедно съ стражаритѣ прѣгледвахъ бюлетинитѣ, и щомъ се окажаше въ тѣхъ друго лице, тѣ ги кскахъ и давахъ бюлетини за Е. Друмева. Чрѣзъ такива средства спечелихъ, приятелю! Ахъ Конституция, Конституция, гдѣ си? (Сега Конституцията е царъ Захарий и Везиря му Свирчу-Петковъ Р.). Ако не бѣхъ дошли Управителя и Маджаровъ, каквито распорѣждания и да имаше, било отъ София, било отъ Шуменъ, непрѣменно щѣше да спечели Станчу Русановъ. И при такъвъ натискъ, той пакъ имаше 102 гласа срѣщу 152 на Е. Друмева, чипто гласове щѣхъ да бждѣтъ за първия, ако не бѣхъ кскани бюлетинитѣ. Арестувахъ се нѣкои лица, за дѣто имахъ смѣлостта да протестира въ противъ тия беззакония. Такъвъ нечуванъ до сега изборъ станъ въ нашия градъ.

Виждате ли, байновци Захарий и Петковъ, какъ се извършватъ изборитѣ? А Вий, вий безсрамници, сѣдихъ сте като дърти бранти, ато Жеравиенски циганки да лъжете и да брътвите въ вашата Свобода, че изборитѣ на 3-ий того още единъжъ [показали, че народа билъ за Васъ! Управителитѣ, началницитѣ и жандармитѣ, заедно съ личности като Герча Ранчева и компания сж за Васъ, байновци. Безсѣвѣстни!!

Расказватъ ни, че на 3-й Януарий, въ време на изборитѣ за единъ прѣдставителъ въ г. Новий-Пазаръ, управителя Маноловъ и Маджаровъ сж сѣдѣли цѣлъ день въ кшката на г. Ст. Горнева, за да не може да излѣзе и да види какъ ставатъ изборитѣ. Маджаровъ показалъ на г-на Горнева едно писмо отъ г. Стамбулова, въ което се казвало да се направя всичко възможно за да излѣзе изъ кутинитѣ Е. Друмева—както и станъ. Какъ ви се види това, г-да „свободисти“? Мракобѣсно ли е или патристическо? — Да живѣе свободна България!

Молимъ въртоглавия Захарий Стояновъ да попита голѣмата кания: съгласно закона за градскитѣ общини въ разстояние на колко дни се утвърждаватъ или касиратъ избори, въ разстояние на колко дни се назначаватъ нови, ако се касиратъ първитѣ, и едвамъ три дни напредъ ли се телеграфирва и единъ день напредъ се извѣстява на гражданитѣ, че ще правятъ нови избори?

Най сѣтнѣ „Свободиститѣ“ ни напोकостихъ. Най-брихъ най-смъртоноснието оръжие за да ни истребятъ. Въ статията си „Мимоходождъ за Шум-

ненскитѣ бираджии“ ни нарѣкохъ вече *прѣдатели*! Ний се същаже кой е писача на тая статия. Въ идущий брой ще му нажулимъ носа и ще му кажемъ кой е прѣдатель, кой не.

Въ 110 брой на вѣстника си, редакторитѣ на „Свобода“ се бѣхъ обѣщали, че въ послѣдующия си брой, т. е. 111-й, да прѣпечататъ цѣлата статия и резолюцията на митингътъ, който се държа въ градътъ ни по поводъ една статия въ „Свобода“, брой 107-й. Ето вече получихме и 114 брой, но патентованитѣ патриоти не смѣятъ да прѣпечататъ въпросната статия и резолюцията. Може би да сж се раздумали.

Свѣтътъ пакъ почна да мисли, че мирътъ мжно ще се опази. Поводъ за безпокойствия даватъ думитѣ пропалесени отъ високи личности; така, на Контъ Калнокп отдаватъ слѣдующитѣ думи, които той казалъ на двама членове отъ дипломатическото тѣло: „Нѣма никакво измѣнение ни къмъ добро, ни къмъ зло. Всѣки день положението дава мѣсто, отъ една страна за сжщитѣ безпокойствия, отъ друга за сжщитѣ надѣжди“.

Германскитѣ официозни вѣстници твърдѣ малко надѣжда за подобряване на положението отдаватъ на скорошното писмо отъ рускый царъ до Московскый кметъ. Причинитѣ за това се отдаватъ на рѣчта, която генералъ-губернаторътъ на русска Полша, генералъ Гурко, е отправилъ къмъ офицеритѣ на Новата година. „Желая Ви, господа, е казалъ генерала, добра и счастлива година. Нека тя ни помогни, както нейната прѣдшественница, за прѣусистванието и усъвършенствованието на нашитѣ военни институции. Азъ желая да можемъ да сполучимъ да задоволимъ Негово Величество и да покриемъ съ слава нашето хубаво отечество“. Нѣкои не отдаватъ твърдѣ голѣма важностъ на тия генералови думи, които той ималъ обичай да повтаря всѣка година.

Поляшкитѣ вѣстници сж обнародвали дълги члѣнове, съ които призоваватъ полската младежъ да бжде най-мирна. За да сторятъ това, тѣ сж имали прѣдъ видъ распространения слухъ, че въ русска Полша се тъмняло да се произведе въстание отъ поляцитѣ срѣщу Русия, та да можало по тоя начинъ да се приготви пжтътъ на Германскитѣ или Австрийскитѣ войски. Краковскый вѣстникъ *Риформа* справедливо забѣлжава, че въ случай на въстание, Русия ще побрза да направи на другитѣ сили такива отстъпки, щото войната мжду нея и силитѣ ще бжде отстранена. Тя ще може тогава да съсредоточи лесно всички тѣ си сили противъ въстанието и да го потопи въ кръвъ. Значителни сили сж струпани около Варшава. Никаква мжнотия не ще бжде за да се смажи всѣкъкъвъ видъ движение. Полша ще бжде още единъ пжтъ опустошена и съборена, безъ най-малка полза за нѣкого, нъ въ голѣма уцѣрбъ на народното дѣло. *Дневникъ Познански* еднакво вика къмъ полската младежъ: „тишина, хладнокрѣвие; не псчеривайте днесъ за чиста загуба силитѣ, които ще трѣбать по-послѣ“.

Новата Свободна Пресса е на мнѣние, че уснокопителний езикъ на *Журналъ де Санъ-Петербургъ* и на *Нордъ*, които търсятъ да покажътъ миролюбивитѣ намерения на Русия чрѣзъ намалението разноска по бюджета, е

противорѣчивъ съ продължаването на движението на рускитѣ войски къмъ западната и южната граница на Русия. Това е единъ по забѣлжителенъ неоспоримъ фактъ отъ прѣститѣ думи.

Виснеръ Таблатъ обнародва единъ дългъ членъ, на който заглавието е едно прожѣние на добръ извѣстния валцъ на Шуберта: „Поканата за валцъ“. Той озаглавява члена си: „Поканата за миръ“. Това е дѣйствителното опрѣдѣление на положението. Царъ Александър се обръща къмъ Европа, сир. прѣди всичко къмъ г. Бисмарка, и се показва расположенъ за поддържането на мира, стига да го улѣсятъ въ изнамяране средствата за това. Той опрѣдѣля миролюбивитѣ си намерения, желанията си да даде на Европа миръ. Какво ли ще му отговорятъ? Това ще ни научи положително една телеграмма на *Таблатъ*. Тая телеграмма е изъ Берлинъ и съдържа слѣдующето: „Правителството прѣдполага набрзо да свика 800,000 стари войници и да ги присѣдини къмъ народното опълчение като вторий призывъ. Разноска ще достигнатъ до двѣста милиона марки.“ Тѣзи двѣста милиона трѣбва да се оправдаятъ. Трѣбва да се повлияе върху мнѣнието на депутатитѣ, отъ които ще се искатъ. Ето защо поканата на царѣтъ не остане за време безъ слѣдствие. Мирътъ ще се поддържи, каквото и да се случи: нъ ще пажимътъ още нѣколко обезпокоителни за Европа седмици.

Двѣ Нѣмски брошури върху близката война.

Прѣдъ видъ на близката война мжду Русия отъ една страна, Австрия и Германия отъ друга, сж се появили двѣ военни брошури, обнародвани на нѣмски, едната въ Хановеръ, подъ названне *бжджката война съ Русия*, другата въ Виена, *нападательната и отбранителната тактика на Русия*.

Една дума най-напредъ за театрътъ на бжджката война.

По припжрътъ на Сарматикусъ, чието добръ познато дѣло е станало типъ на пропавения отъ тоя родъ, двѣтѣ брошури не се спиратъ даже да разгледватъ хипотезата за едно нападательно дѣйствие отъ страна на Русия. Само Хановерската брошура посвѣтвява нѣколко рѣдове за тая случайностъ, като казва, че въ случай на едно изолирано дѣйствие на Австрия, не ще бжде абсолютно невъзможно да стане едно русско нападение по линията Виена-Пещъ. Нападението по линията Варшава-Виена е отстранено, по причина на мжнотия, които ще се срѣщатъ: даже ако се прѣдположи, че Германия ще държи едно наблюдателно поведение и че Руситѣ ще одържатъ върхъ надъ Австрийцитѣ, тѣ не би се изложили да бждѣтъ докарани въ фланкъ отъ Пруссия, било въ Унгария, било въ Моравия.

Тѣзи мотиви сж накарвали авторитѣ на двѣтѣ брошури да разгледватъ исключително хипотезата за отбраната на Русия, било че Германия и Австрия сж съединени, било че тѣ дѣйствуватъ отдѣлно. Театрътъ на войната ще се намира, прочее, отъ една страна върху западнитѣ граници (крайнини) на Русия, първо въ Полша, послѣ въ Волиния и Подолия (мѣстото на австрийскитѣ операции); отъ друга, въ Лигвания и Бѣла Русия (мѣстото на германскитѣ операции).

Направеното пажѣнение на планѣтъ на Сарматикусъ състои въ това, че се прибавя Бессарабия и Курландия (първата въ хипотезата на едно написание на Румания).

И двѣтѣ брошури настояватъ върху голѣмата важностъ на Полското кралство, отъ точка зрѣние на съпротивление. Отъ страна на Австрия, то е запазено чрѣзъ тригълникътъ

Варшава—Ивановъ градъ—Брестъ—Литовскъ; отъ страна на Германия, чрезъ тригълникътъ Модленъ—Серокъ—Варшава. И отъ двѣтъ страни, Варшава е, прочее, точката за съпротивление за съюзниците въ първата фаза на бойтъ. Това мѣсто надихло, Русскитѣ сж принудени да се оттеглятъ въ линиитѣ по Днестръ и Двина; Минската провинция не имъ достатъчно отбранителни позиции; тѣ и не ще мислятъ за дълговременни операции въ тая областъ.

За забѣлѣжаване е, че нито едната отъ брошуритѣ не прѣдвижда благоприятни резултати за едно нападателно дѣйствие направено отъ дѣлно, било отъ Германия, било отъ Австрия. Нищо за чудение въ това нѣма, ако се разгледатъ елементитѣ на задачата.

Най-напрѣдъ, отъ страна на Германия, Руссия ѝ противопостави три главни фронта: *фронтътъ на Висла* (Полското кралство); *на Береза и Наревъ* (Гонимдъзъ-Вѣлестокъ); най-сѣтнѣ *фронтътъ на истокъ* или на Неманъ. За да дѣйствува противъ фронтътъ на Висла, нападащата германска армия разполага съ една мръжа желѣзни пѣхоти, добръ развити и които ѝ позволява да се концентрира бързо и, щомъ се отворятъ операциитѣ, тая армия срѣща силното съпротивление на Висла, отрупана съ крѣпости отъ първи рѣдъ, мѣжду които Модлинъ, който може да се равни съ Метцъ съ новитѣ си фортове. Да се съкруши съпротивлението, въ това направление, не е лесна работа. Ще бжде може би още по опасно да се иде срѣщу фронтътъ на Береза—Наревъ. Бугъ. Спорѣдъ автора на военската брошура, единственото дѣйствие на една екенедница по тия мѣстности може да бжде да се прѣсѣче линиата за отстъпване на неприятелъ, като се окупира желѣзний пѣхъ на Брестъ—Литовскъ—Москва, отъ което може да се прѣдполага едно прѣдварително поражение на русскитѣ сили въ Полското кралство. А отъ друга страна, като се земе за основа на операциитѣ Кенигсбергъ—Даяницъ, германската войска ще пма задъ себе морето, отирѣдъ си силнитѣ позиции по Бугъ и Висла: върху лѣвото си крило, непрѣстанната опасността отъ русския обсервационенъ корпусъ, който ще нази крепостта Дунабургъ. Съ една дума, тѣ ще се пложатъ напълно нещастие, въ хонотезата на едно поражение.

Най-малко опасний пѣхъ за нахлуването германско още е долината на Неманъ. Въ полза на тоя пѣхъ (който воли отъ Габинъ за Ковно) служатъ относителната слабостъ на укърѣплената по Неманъ, възможността да се заплахтъ въ сжщото врѣме съобщенията съ Петербургъ и Москва, способността да се запдѣт блатиститѣ полета на Принетъ и Березина; най-послѣ частно благоприятнитѣ условия за атакване желѣзно-пѣхнитѣ линии.

Нѣ и въ третѣ хипотези се види, че Полското кралство, съ своитѣ тригълници отъ крѣпости, се припѣчва всѣкога мѣжду Руссия и нахлуването германско.

Сжщо е и въ случай, че Австрия се залови за оржие сама, съ тая разлика само, че несъразмѣрността на нейнитѣ сили, сравнени съ русскитѣ, е още по-голяма. Руссия може, дѣйствително, да тури въ бой 888 баталiona пѣхота, 452 ескадрона кавалерия, 338 батерии, т. е. 788,544 пушки, 67,000 сабли и 2,688 тонове, когато пѣхъ Австрия може да ѝ противопостави само 676 баталiona и 376 ескадрона и 227 батерии, т. е. 645,623 пушки, 58,300 сабли и 1,664 тонове. Фронтотѣ, които ще имѣтъ на срѣщъ съ австрийскитѣ войски, сж двѣ: Висленскій, твърдѣ мѣченъ да се насили по причина на тригълникътъ Ивановъ градъ—Брестъ—Литовскъ—Варшава, и въ сжщото врѣме твърдѣ опасенъ за нападателтъ, който ще бжде принуденъ да остане дѣсното си крило на отворено, и *фронтътъ на Днестръ*, толкова удобенъ колкото за германската войска и Неманскій, въ като се прѣдполага еднакво неутралитѣта на русскитѣ позиции по Висла; безъ което, лѣвния фланкъ на австрийската армия би се пложило на немилюемо нещастие.

Единствениия елементъ за надмощие, което Хановерската брошура доува за Австрия, е

бързината съ която тя може да съсрѣдоточи своитѣ сили: нейната мобилизация ще бжде изпълнена въ двѣ сѣдмци, когато пѣхъ за руссия ще трѣба много по-вече врѣме за да изпълни своята. Точно колко врѣме? Мжчно е да се каже! Сѣмѣта се, че за съсрѣдоточаването на русскитѣ сили върху линиата Петербургъ ще трѣбать 37 дни, даже като се прѣдполага тая линия съ два пѣхти и които сж само мѣжду Петербургъ и Вилно; ако не 40 дни най-малко. Чрезъ линиата Москва—Брестъ—Литовскъ и Кунскъ—Иваногродъ, ще трѣбать 47 дни. Само въ тия условия шансетѣ на Австрия ще се равнятъ съ тия на Руссия: съ това се изяснява крайната загриженостъ (безпокойствие) на австрийскитѣ военни власти за всѣкитѣ движения на русскитѣ войски, и взаимнообразно, интересътъ който може да има Руссия да държи по границата достатъчни сили за да прѣдотврати всѣка случайностъ.

Двѣтъ брошури разискватъ въ подробности отбранителната важностъ на различни фронтотѣ и настояватъ върху относителната лѣвнина съ която ще може да бжде достигнѣтъ Нѣманскій, на сѣвѣръ, и тоя на Днестръ, на югъ.

Може да се попита, какво би станѣло, ако Австрийцитѣ и Германцитѣ съединятъ силитѣ си по начинъ, щото едновременно да заематъ сѣки отъ своя страна, линиитѣ, които тѣ сѣмѣтатъ за лесни.—безъ да обръщатъ внимание на фронтътъ на Висла. Русскитѣ сили, съединени върху послѣдната точка, не ще можтъ почти да помпелѣтъ за да земѣтъ нападателно поведение, като сж извѣстни съзнателнитѣ отбрани върху териториитѣ австрийския и германска, отъ Краковъ до Цркменелъ и отъ Торнъ до Познанъ; а, отъ друга страна, една така комбинирана австро—германска атака не би ли отдѣлила русската войска въ Полша отъ съобщенията ѝ? И двѣтъ брошури оставятъ тая хипотеза на страна; еднакво тѣ мълчатъ и за начинътъ за дѣйствувание за да може да се надвинѣтъ отедѣжъ прѣчки, каквито нападателитѣ би срѣщали още отъ първи пѣхъ, ако дойдѣтъ да се патжнатъ на русскитѣ крѣпости въ Полша.

ДОПИСКИ

Сливенъ, 14 Декември 1887 год.

Нѣкои казватъ, че голѣмитѣ хора не се занимаватъ съ малки работи. Това не е цѣла истина. Нѣкогашния нашъ славенъ вѣстникаръ, а сега приятель и защитникъ на разни бездарности г. З. Стояновъ, въ 99 брой на „Свобода“, като коръ прокуроритѣ у насъ, и като напада на г. Цуклева особено, иди да увѣрѣва читателитѣ, че нѣкой си бивший старши жандармъ Гунчо Тодоровъ, за побой когото прокурора Ц. обвинилъ билъ покорилъ Камчатъ, раняванъ билъ нѣколко пѣхти за народско и струватъ колкото стотина правотѣди и буквоѣди. Ние не знаемъ прокуроритѣ въ България въобще, както и за г. Цуклева особено, да-ли сж тѣ виновни въ нѣщо по туй, за което нашиятъ прочутъ поборникъ говори, по туй което знаемъ и искаме да кажемъ, е че помѣнатия неговъ герой, Гунчо Тодоровъ, е прочутъ като най-върлѣ мжчителъ и нестязателъ въ време старшинствуванието му по селата. Прокурора Цуклевъ, който види се не изгубилъ честта си, както нѣкои Захариеви поклонници, съ обвиняванието на помѣнатия Гунчо е искалъ да запази народната честъ и законъ, защото старшината е билъ хора до умилане. Но намъ не ни трѣбва да говоримъ за туй по-вече. Ние питаме: съвѣстно ли е щото единъ ужъ водителъ на слободолюбива партия да защитава подобенъ вандализъмъ? Честно ли е отъ страна на г-нъ Стояновъ за слиза на такова дередже за хатѣра на единъ *свой*, да го възнася до седмото небе, когато тоя неговъ свой по най-неопровержими доказателства е

осжденъ отъ законната инстанция? Право да си кажемъ ние просто си прехапахме языка, като видѣхме славниятъ подниетъ на бай Захария подъ предметната статия. Види се, че човѣкъ когато му стане широко около яката, когато земе да се вали между голѣми хора, като риба въ голѣма вода, забравя сладостта на толитѣ и тежестта на жандармекитѣ токати и за него става се-едно да пшше презъ едно и сжщо врѣме за свободата на хората и за свободата на осжденитѣ безчовѣчни създания. Ако ние искаме да нѣма сѣдѣ, да достигнемъ въ блаженната оная епоха, която съврѣменната философия идеализира, то съ защитаването на единъ скандалозенъ старшия малко можеме помогна въ полза на тая идея.

Въ заключение ние трѣба да кажемъ, че има мнозина голѣми и пронутѣ хора, които за подобни малки работи сж ставали за сѣмѣхъ и укоръ предъ разсѣдителитѣ. Дано Г-нъ Стояновъ не защитава още единъ подобенъ хора за да нѣмаме защо да го съжаляваме, като пореденъ човѣкъ и поклонникъ на лѣстията.

Атанасъ Нихаевъ.

ТЕЛЕГРАММИ.

Отъ Агенция Хавасъ.

Берлинъ, 7 Януарий. Избраната отъ Рейхстага комисия прие за постановлението на военний законъ относително народното окръчение.

Лондонъ, с. д. *Таймс* констатира, че продължителното недовѣрие относително неодождането на мира се дажи на езикътъ на германекитѣ вѣстници.

Корреспондентитѣ на *Стандартъ* въ Петербургъ му навѣстѣва, че въ рускитѣ кръгове се глѣда, че Руссия, Франция, Италия и Англия не искатъ никакъ войната, и че Австрия не ще поюва безъ да бжде прѣдизвикана. Той прибави, че това прѣдизвикание не е никакъ вѣроятнo.

Лондонъ 9 Януарий *Дейли-Нюзъ* се учи отъ Петербургъ, че лордъ Чрчилъ се тѣкми да отвори една силна борба противъ правителството на лордъ Салисбуръ, не съ намѣрението да го събори, нѣ само да сире Англия да помага на тройний съюзъ.

НЕКРОЛОГЪ.

МАРИНЪ БОНЕВЪ

Съ дълбока скръбъ извѣстѣва на своитѣ си роднини, приятелки и приятели, че на 25-ий Декември прѣзъ ноцта любимата му годеница,

Койка Маринова Сабунджиева,

Родена 19-й Юлий 1870 год., сгодена на 19-ий Априлий 87 год., слѣдъ три дѣвно тѣжко болѣдуване прѣдаде Богу духъ въ най-цвѣтуща и ранна 16-та год. възраст.

Ненадѣйното ѝ покусяване отъ смъртта хвърли въ най-голяма и неутѣшима скръбъ годеникъ, баща, майка, сестри, еродници, приятелки и приятели.

Погрѣбението ѝ стана тържественно на 26-й, присѣтствува почти цѣлий градъ и не остана отъ присѣтствующитѣ лице, което да не пролѣе слъзи за нейната дѣвическа кротостъ, цѣломъдрне и хубостъ, които неочиданно и немилютиво сж покусна отъ смъртта.

Вѣчна ѝ память!

Гр. Ески-Джумая, 31 Декември 1887.